

► Dna-onderzoek moet uitsluitsel geven in mysterie monument

Niet één maar twee lichamen in grafkelder in Stavenisse

Het zou zo de opzet kunnen zijn van een spannend boek. In de grafkelder van Hieronymus van Tuyll van Serooskerke in Stavenisse liggen de stoffelijke resten van niet één, maar twee lichamen. Dna-onderzoek moet uitwijzen wie die tweede persoon is. Het waardevolle grafmonument wordt gerestaureerd.

Esme Soesman
Stavenisse

Je verwacht het niet, maar het is écht waar. In de kerk van Stavenisse staat één van de meest bijzondere praalgraven van Nederland. Half verscholen in de kapel achter de preekstoel. Het marmeren grafmonument is gemaakt door Rombout Verhulst (1624-1698).

Dat was de belangrijkste beeldhouwer van zijn tijd. „De Rembrandt van de beeldhouwkunst in de 17de eeuw”, zegt de Thoolse gemeentearchivaris Fred van den Kieboom. „En dan is dit ook nog eens één van zijn topstukken, volgens professor Scholten.”

Juweltje

Frits Scholten, die als conservator verbonden is aan het Rijksmuseum, schreef een aanbeveling naar de gemeente Tholen in aanloop naar de restauratie van het graf. Het is een juweeltje, geeft hij aan. De 'luxe combinatie van tombe en privékapel' maakt het Zeeuwse praalgraf tot 'een van de prominentste funeraire monumenten' van het land.

En er is nog iets bijzonders aan de hand met het graf. In de kelder onder de tombe liggen de beenderen van twee verschillende personen. Maar nergens staat geregistreerd wie die tweede persoon is. Het andere lichaam moet haast wel Hieronymus van Tuyll van Serooskerke zijn.

Zijn vrouw Margarita Huijssen liet het grafmonument na zijn overlijden maken. Hieronymus werd er op 4 mei 1669 begraven. Het is niet waarschijnlijk dat zij daar zelf later is bijgezet, omdat zij nog twee keer hertrouwde.

Eerst met de jonge Willem Aelbrecht graaf van Dohna, die twee jaar later overleed nadat hij zaargewond raakte bij de belegering van Maasricht. Daarna trouwde Huijssen met de graaf van Flodroff, met wie ze naar het oosten van het land vertrok. Zij waren 33 jaar samen, voor hij in 1708 overleed.

Kees de Koning van Heemkunde-kring Stad en Lande van Tholen deed diepgravend onderzoek naar 'het

▲ Rien de Graaf bij (fragmenten van het) grafmonument in de kerk van Stavenisse.

FOTOS RIEN DE GRAAF / ESME SOESMAN

Je kunt de aderen op de polsen voelen. Het is onvoorstelbaar mooi

– Rien de Graaf, oud-kerkrentmeester

▲ Het grafmonument van Hieronymus Van Tuyll van Serooskerke in de kerk in Stavenisse. FOTO IMAN FASE

raadsel van de grafkelder' en naar de levensloop van de weduwe en haar drie mannen. Op basis van zijn bevindingen vermoedt hij dat het tweede skelet de graaf van Dohna is.

Dna

De jonge graaf werd na zijn overlijden naar Zeeland gebracht, al is niet bekend waarheen precies. Maar het was wel de provincie 'waar zijn weduwe woonde en waar een vrij recente grafkelder beschikbaar was'. Maar het écht zeker weten? Alleen dna-onderzoek kan uitsluitsel geven, aldus De Koning.

Dat onderzoek is nu gaande. In

Het hele proces wordt vastgelegd door documentairemaker Sander Snoep. Hij is broer van Tobias Snoep, die samen met Tim Kemperman betrokken is bij de restauratie van het werk van Verhulst. Het is aan geboren en getogen Stavenissenaar Rien de Graaf te danken dat de grafombe straks weer eeuwen mee kan.

Balletje ging rollen

De (inmiddels oud-)kerkrentmeester ontdekte een scheur in een halve zuil tegen de achterwand van de kapel, toen hij bezig was met de voorbereiding van de restauratie van de kerk zelf. De Graaf trok bij de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed aan de bel. „Toen is het balletje gaan rollen.”

Die scheur bleek nog niet eens zo erg. Veel verontrustender was de constatering dat het marmeren monument aan het 'versuikeren' is. Doe je niets, dan loop je het risico dat de steen beetje bij beetje uit elkaar valt.

Het werd de missie van De Graaf, gesteund door zijn vrouw Betty, om het monument opgeknapt te krijgen en zo te bewaren voor de toekomst. Het lukte hem de benodigde zes ton bij elkaar te krijgen en alles in gang te zetten.

Het grootste deel van zijn leven nam hij het monument in zijn dorp min of meer voor lief. Inmiddels weet De Graaf beter en is hij groot fan. „Het is zo ontzettend gedetailleerd uitgewerkt. Je kunt de aderen op de polsen voelen. Dat is geen rond stukje marmer, maar echt zoals het bij mensen voelt. Het is onvoorstelbaar mooi.”

aanwezigheid van nazaten van Van Tuyll van Serooskerke heeft een specialist zich over de beenderen gebogen. Die wist meteen te melden dat het om twee mannen gaat: een oudere persoon en een twintiger. Dat zou qua leeftijd heel goed de graaf van Dohna kunnen zijn.

Bij beide schedels zijn de achterste kiezen weggenomen voor dna-onderzoek. Eén van de nazaten van Van Tuyll is bevriend met een afstammeling van de graaf van Dohna. Ook hij is bereid aan het onderzoek mee te doen. „Dit is dé kans om te proberen dit mysterie een keer op te lossen”, aldus archivaris Van den Kieboom.